

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT
AKADEMIYASI

ENDOKRINOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI:

Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari

TO'PLAMI

Toshkent - 2023

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI**

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

**ENDOKRINOLOGIYANING DOLZARB
MUAMMOLARI:
Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari
TO'PLAMI**

Toshkent - 2023

TAHRIR HAY'ATI / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Bosh muharrir

tibbiyot fanlari doktori, professor

Shadmanov Alisher Kayumovich

Bosh muharrir o'rinbosari

tibbiyot fanlari doktori, professor

Shagzatova Barno Xabibullayevna

Muharrirlar jamoasi

tibbiyot fanlari doktori, professor

Xamrayev Abror Asrorovich

tibbiyot fanlari doktori, professor

Najmutdinova Dilorom Qamaritdinovna

tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Artikova Dilfuza Maxamadovna

tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Azizova Pokiza Xusanovna

PhD, katta o'qituvchi

Yuldasheva Nigora Xusnullayevna

PhD

Axmedova Feruza Shaxbozhanovna

PhD

Mirxaydarova Feruza Sayfullayevna

Toshkent tibbiyot akademiyasida bo'lib o'tgan «Endokrinologizaning dolzarb muammolari» xalqaro ilmiy -amaliy anjumanida taqdim etilgan tezislar ushbu to'plamdan o'rin olgan.

To'plamning asosiy qismi endokrinologizaning dolzarb muammolarini aks ettiradi: ichki sekretsiza bezlari patologiyalarini davolash va oldini olishning samarali usullarini ishlab chiqish va tatbiq etishga bag'ishlangan.

Taqdim etilgan ilmiy natijalar terapiya yo'nalishining barcha mutaxassislari uchun ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Tezislarning mazmuni, ulardagi xatoliklar va statistik ma'lumotlarning haqqoniyligi uchun mas'uliyat mualliflar zimmasidadir.

MUNDARIJA – ОГЛАВЛЕНИЕ – CONTENTS

Яхёева Ҳ.Ш. / Нормал ва касалланган қалқонсимон без тўқимасига коронавирус инфекциясининг таъсири.....	11
Raximberdiyeva Z.A., Abdiqodirova D.A. / Qandli diabet 2 tur bemorlarida dapagliflozinlar va empagliflozinlarning ta'sirining taqqoslama tahlili.....	12
Абдурасулова Ш. / Кандли диабет 2 тур беморларида гемодинамик узгаришлар.....	13
Урунбаева Д.А., Аликулова М. / Изучение взаимосвязи содержания витамина Д в крови у пациентов с аутоиммунным тиреоидитом.....	14
Аликулова М. / Изучение взаимосвязи содержания витамина д в крови у пациентов с аутоиммунным тиреоидитом.....	15
Axatov Sh.Sh. / Frequency of occurrence of steroid diabetes mellitus on the background of acute leukemia	16
Sadikova N.G., G'ulomova M.B. / Surunkali buyrak kasalligi bilan asoratlangan qandli diabet tip 2 bemorlarining hayot sifatini SF-36 so`rovnomasi asosida baholash.....	17
Najmutdinova D.K., Kalandarova G.B. / Obesity as a possible predictor of COVID-19 severity	18
Rakhimbaeva G.S. Mallaev F.S. / The role of atherocalcinosis in the development of atherothrombotic subtype of ischemic stroke. Management of medical treatment tactics	19
Daminova X.M., Shermuhammedova F.K., Mamajonov F.E., Kutlimuratova M.B. / Migren kasalligi bor bemorlarda kognitiv funksiyalarni o`zgarishini yoshga bog`liqligini aniqlash	20
Xolboboeva Sh.A. / COVID-19 kasalligidan keyin miokardit va uning proflaktikasi	21
Mirsodiqov M.M. / Anemiya bilan kasallangan homiladorlarda gemostazning trombotsitar tizimini o'rganishning ahamiyati.....	23
Mirzaeva U.Z., Nasirova X.K. / Analysis of the incidence of metabolic disorders depending on the severity of COVID-19.....	24
Mukhamadiyeva A.Yu., Urunbayeva D.A. / Can zinc and iron deficiency affect the functional state of the thyroid gland in patients with autoimmune thyroiditis?.....	25
Nadirova Y.I., Jabbarov O.O., Tursunova L.D., Bobosharipov F.G. / Sulfasalazine va metotreksat dorilarining ankiroz spondilitini terapiyasidagi samaradorligini baholash.....	26
Shamsiyeva U.A., Erniyozov A.A. / Parkinson va parkinsonizm sindromi bo'lgan bemorlarda vegetativ buzilishlar kechishi.....	27
Parpibaeva D.A., Salimova N.D., Ergashov N.Sh. / Efficacy and safety of fenofibrate in the treatment of diabetes mellitus type 2	28
Shagzatova B.X., Vafoyev Sh.F. / Qandli diabet 2 turini metformin va liraglutid bilan davolashdan keying ichak mikrobiotasidagi o'zgarishlar	29
Qurbonova M.A. / Subklinik gipotireozli bemorlarda yurak qon tomir kasalliklari rivojlanish xavfi.....	30
Shonazarova N.X., Shagzatova B.X., Shodiqulova G.Z. / Samarqand viloyatida qalqonsimon bez kasalligi bilan birgalikda kechayotgan revmatoid artritni klinik-laborator ko'rsatkichlarining o'ziga xos xususiyatlari	31

QANDLI DIABET 2 TURINI METFORMIN VA LIRAGLUTID BILAN DAVOLASHDAN KEYING ICHAK MIKROBIOTASIDAGI O'ZGARISHLAR

Shagzatova B.X., Vafoyev Sh.F.

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi.

Aktualligi: Metformin va glyukagonga o'xshash peptid-1 (GPP-1) agonistlari ikkinchi turdagi qandli diabetni (T2DM) davolash uchun keng qo'llaniladi. Yaqinda o'tkazilgan tadqiqotlar ushbu dorilar oshqozon-ichak trakti (OIT) mikrobiotasini o'zgartirishi mumkinligini ko'rsatsada, bu klinik sinovlaridan qo'shimcha tasdiqlash talab etiladi.

Materiallar va usullar: Bu yerda biz QD 2 tur bilan og'rigan bemorlarda metformin (n = 18 sub'ekt) va GPP-1 agonisti liraglutidning (n = 19) ularning OIT mikrobiomlariga 42 kunlik (n = 74 namuna) ta'sirini solishtiramiz.

Natijalar: Biz ushbu dori guruh preparatlari mikrobioma tarkibiga sezilarli darajada farq qilganligini ko'rishimiz mumkin. Dastlabki va 42 kundan so'ngi metforminni qabul qilganlar Sutterella bakteriya turining nisbiy ko'pligida sezilarli o'sish kuzatilgan (bazaviy parametr $P = .038$, 42 kun adj. $P = .041$), liraglutid dozasi esa sezilarli o'sish bilan bog'liq. O'sish (Baseline adj. $P = .048$, kun 42 adj. $P = .003$) Akkermansia turdagi, ichak bo'shlig'I gomeostazi bilan ijobiy bog'liq bo'lgan OIT bakteriyalari. Bacteroides va Akkermansia nisbiy ko'pligi, shuningdek, qandli diabet kasalligining davomiyligi bilan sezilarli darajada bog'liq ekanligi aniqlandi (adj $P < .05$). Xususan, qisqa va o'rta davomiylik bilan og'rigan bemorlarda uzoq davom etadigan qandli diabet bilan og'rigan bemorlarda akkermansianing ko'pligi sezilarli darajada yuqori bo'lgan.

Xulosa: Olingan ma'lumotimizga ko'ra, bu GPP-1 agonisti bilan bog'liq bo'lgan inson ichak mikrobiomasidagi o'zgarishlar va uning metforminga ta'siri haqida shunday xulosaga kelish mumkin. Bizning tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, OIT mikrobiomasining modulyatsiyasi ushbu dorilarning ta'sir mexanizmida turli bakteriyalarning nisbati o'zgarishiga olib keladi va bu muhim komponent hisoblanadi.